

Asia: VN/15985/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lausuu hallituksen esityksestä seuraavaa: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen tehtäviin kuuluu hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja osana tätä tehtävää ELY-keskus koordinoi Pohjois-Suomen etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) työtä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, ettei hallituksen esitys ole linjassa hallituksen yhdenvertaisuus tiedoksiannon kanssa. Tiedoksiannon mukaan hallitus on sitoutunut edistämään yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä sekä tekemään työtä rasismien vähentämiseksi. Lausuttavana oleva hallituksen esitys kuitenkin paremminkin heikentää yhdenvertaisuutta ja vähentää rasismia vastaan tehtävää työtä.

Etnisten suhteiden neuvottelukunnan työn kautta on korostuneesti tullut esille, että rasismia torjutaan parhaiten arjen kohtaamisessa. Arjen kohtaamiset ovat myös paikka, jossa rasismia esiintyy niin ihmisten välillä kuin rakenteissakin. Päiväkoti on iso osa pienen lapsen ja hänen perheensä arkea. Hallitusohjelmassa on erikseen asetettu tavoitteeksi nostaa maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumisastetta varhaiskasvatukseen. Siten on erityisen oleellista huolehtia, että päiväkotitoimi on lapselle turvallinen paikka, jossa häntä kohdellaan yhdenvertaisesti. Samoin päiväkotitoimi toimii lapsen vanhemmille keskeisenä suomalaisen yhteiskunnan instituution esimerkkinä. Siten on tärkeää, että päiväkotitoimi on oikeasti paikka, jossa niin lapsi kuin perhekin tulee kohdatuksi ja kohdelluksi yhdenvertaisesti. Erityisen tärkeäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus näkee sen, että lapset ja perheet pääsevät mukaan osallisiksi miettimään, miten omassa päiväkodissa toimitaan ja miten yhdenvertaisuuden edistämisessä on onnistuttu. Tämä

toimipaikkakohtaiseen suunnitelmaan kuuluva osallisuutta vahvistava malli osaltaan tukee perheiden kotoutumista ja hyviä väestösuhteita, kun maahanmuuttajataustaisetkin henkilöt kokevat voivansa olla osallisina ja aktiivisina toimijoina.

Hallituksen esityksen mukaan jatkossa varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien olisi laadittava suunnitelma yhdenvertaisuutta edistävästä toimenpiteistä, mutta tätä ei enää tarvitsisi tehdä toimipaikkakohtaisesti. Tämä veisi suunnittelun pois yksiköistä ja niiden henkilökunnan arjesta. Tämän ELY-keskus katsoo heikentävän henkilökunnan osaamista yhdenvertaisuusasioissa, vähentävän omiin asenteisiin liittyvää tarkastelua ja sekä poistavan mahdollisuuden osallistaa lapsia ja perheitä yksikön toimenpiteiden suunnitteluun.

Hallituksen esityksessä todetaan, ettei ole olemassa tarkkoja tietoja siitä, kuinka laajalti kunnissa on laadittu varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaisia yhdenvertaisuussuunnitelmia. Mikäli niitä on laadittu, niin niitä ei ole helposti löydettävissä. Ehdotamme, että jatkossa suositeltaisiin laadittavien asiakirjojen olevan julkisia ja löydettävissä helposti esim. kuntien ja varhaiskasvatuksen toimipaikkojen nettisivuilta. Tämä mahdollistaisi sen, että varhaiskasvatuspalveluita käyttävät perheet saisivat tietää, millaisin toimin päiväkodeissa edistetään ja toteutetaan yhdenvertaisuutta.

Esityksen todetaan olevan osa normien purkua, joka saavutetaan toimipaikkakohtaisen yhdenvertaisuussuunnitelman laadintavelvoite poistamalla. Hallituksen esityksessä ei ole voitu todentaa suunnitelman laatimisesta aiheutuvia kustannuksia riittävällä tarkkuudella, jotta niitä voitaisiin pitää kestäväenä perusteluna lain muuttamiselle. ELY-keskus toteaa, ettei toimipaikkakohtainen yhdenvertaisuussuunnitelmaa ole tarve ymmärtää hallinnollisesti raskaana varsinaisesta toiminnasta erillisenä asiakirjana, kun se parhaimmillaan voi olla napakka konkreettinen kuvaus päiväkodissa toteutettavasta ihmisoikeus-, yhdenvertaisuus- ja sukupuolitietoisesta kasvatuksesta ja niitä tukevista arjen toimista.

Johtajan sijaisena yksikön päällikkö Timo Lehtiniemi

Ryhmäpäällikkö Hanna Määttä

Leppälä Erja
Pohjois-Pohjanmaan ELY

